

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 13. julij 2000   štev. 28 (30704) • letnik 55 • cena 10 šil. • 0,73 evra

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV
vabi na svečano prireditev ob

**55-letnici vrnitve
iz pregnanstva**

**v nedeljo, 23. julija 2000, ob 14. uri
v kulturnem domu na Radišah**

s kulturnim programom
(dramska uprizoritev vračanja na Koroško),
spomini izseljencev, družabno srečanje.
Slavnostni govornik bo predsednik ZSI Jože Partl

Deželna vlada sprejela dokument o namerah

Na seji deželne vlade v torek je le-ta soglasno sklenila »dokument o namerah«, v katerem se obvezuje, da bo uredila naslednje manjšinske zadeve:

1. deželna vlada pozdravlja sprejetje ustavnega določila v avstrijskem parlamentu;
2. deželna vlada želi razreševati odprta manjšinska vprašanja v konsenzu z manjšinskimi organizacijami;
3. v zadevi dvojezičnih topografskih napisov se bo deželna vlada zavzela pri pristojnih občinah za uresničitev odredbe o dvojezičnih topografskih napisih iz leta 1977; hkrati bo postavila nemško-slovenske kazipote v smer Slovenije (npr. Ljubljana/Laibach, Dravograd/Unterdrauburg ipd);
4. v zadevi dvojezičnega otroškega varstva bo deželna vlada ustanovila delovno skupino, ki naj bi izdelala koncept za financiranje dvojezičnih otroških vrtcev (tako javnih kot tudi privatnih) v obliki sklada.

Na tiskovni konferenci po seji vlade je deželni glavar dr. Haider tolmačil sklep vlade tako, da je to pogajalska podlaga za razgovore s predstavniki osrednjih organizacij koroških Slovencev, do katerih naj bi prišlo v kratkem. Ob tem je dal

vedeti, da zanj dvojezične table niso prioriteta. Bolj pomembna se mu zdijo vprašanja otroškega varstva in izobraževanja. Hkrati pa je poudaril, da ta dokument ni podlaga za sodelovanje slovenske manjšine ob letošnjih plebiscitnih praznovanjih.

Predsednik ZSO dr. Marjan

Sturm je za naš list dejal, da bi moralo biti samoumevno, da oblasti izvajajo veljavne zakone, kot je npr. odredba o dvojezičnih topografskih napisih iz leta 1977. Vsekakor bomo šli na pogovore z deželno vlado in predstavili celovite zahteve slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Sklep deželne vlade o njenih namerah v manjšinskem vprašanju lahko beremo na dva načina: enkrat skeptično v tem smislu, da napoveduje razrešitev stvari, ki bi morale po logiki pravne države že zdavnaj biti razrešene (npr. table). Na drugi strani pa bi lahko videli v sklepu deželne vlade nek začetek razreševanja resnično odprtih vprašanj. O tem, ali so namere resne, bo dežela kar kmalu morala odpreti svoje »karte«: prvič s postavitvijo dvojezičnih tabel na podlagi

že veljavne zakonodaje in drugič z ustanovitvijo fonda, iz katerega naj bi se v zadostni meri podprli dvojezični otroški vrtci. Ne nazadnje pa bo v vprašanju zakona o objektivizaciji učiteljev, ki zaenkrat ne predvideva kriterija o dvojezični kvalifikaciji, in v vprašanju šolstva dežela morala dokazati, da resno misli s tem, ko pravi, da bo stvari razreševala le v konsenzu z manjšino.

Ali so namere resne?

M. St.

Obisk študentov iz Ljubljane na ZSO

Študentje iz Slovenije so obiskali sedež Zveze slovenskih organizacij.

Haider častni meščan Jesola

Prejšnji teden je koroški deželni glavar Haider ob silnih protestih prejel častno meščanstvo obmorskega mesta Jesolo iz rok mestnega svetnika, desnoekstremnega Renata Martina. Ta akt naj bi bil »priznanje za dolgoletno zvestobo Korošcev«, ki radi tja hodijo na dopust.

Proti temu je platforma »Comitato contro la cittadinanza onoraria a Haider« organizirala protestni shod, saj nosi ta povezava jasne desnoekstremne znake. Župan Jesola je znan pristaš Lege Nord in zagovarja odcepitev Padanije (poimenovala po reki Pad, ital. Po) torej italijanskega severa od države. Podelitev je potekala pod naslovom »Senza confini«, kar jasno dokazuje, da Haider zlorablja ta naslov v svoje strankarske in osebne namene.

PREBLISK

Govorim o ustavnem določilu, po nemško se imenuje »Staatszielbestimmung«, ta magična beseda, za katero smo se že nekaj let trudili, da bi jo avstrijski parlament potrdil. In potrdil jo je, sicer ne čisto natančno tako, kakor smo si zamislili, pa vendar. Visokozve-neča obljuba doni iz nje, država se namreč obvezuje, da bo »spoštovala, zagotovila in pospeševala jezikovno in kulturno raznolikost.

In vesoljni svet strmi, kako krasno se imajo manjšine v Avstriji. Črno na belem je zapisano in potrjeno. Dokler ... ja, dokler ni treba za to raznolikost kaj postoriti, je vse v redu. Prvi udarec: nekomercialne radijske postaje,

kakor so Agora, Korotan in gradiščanska Mora, nimajo pojma, ali jih bo država sploh še hotela podpreti. Ali pa bo to odvisno od tega, kdo je opravil več intervjujev s Haiderjem?

Slovenski mediji, navsezadnje glasila avstrijskih državljanov, živijo skoraj izključno od denarja iz Slovenije. Naj nas udari še zvišana poštnina za časopis, pa bomo lahko samo še nohte grizli.

Ko je riba na suhem, crkne tudi tedaj, če jo lepo božaš. In tedaj ne pomagajo niti lepo oblikovane brošure deželne vlade, ki skušajo prepričati EU, da se ribam lepše godi na travniku kot v vodi.

S. W.

Na sedežu Zveze slovenskih organizacij je predsednik dr. Marjan Sturm sprejel študente geologije, ki so na Koroško prišli spoznavati tudi politične in kulturne ustanove koroških Slovencev v spremstvu zgodovinarja in dobrega poznavalca naših krajev dr. Jerneja Zupančiča. Študentje si take ekskurzije organizirajo sami in jih imenujejo raziskovalna delavnica.

Tovrstni obiski so izrednega pomena tudi za koroške Slovence, saj je znano, da je neinformiranost o Slovincih izven državnih meja Slovenije včasih že kar zstrašljiva. V zadnjih časih pa je kontaktov, pa tudi prispevkov v slovenskih medijih vse več.

**Vaščana pojo
s prijatelji iz Istre**
»Šavrinske pupe en ragaconi«
Rožana Koštial iz Istre
**Sobota, 22. julija 2000
ob 20.30 uri
pri Košarju na Gori
pri Bilčovsu**

Zveza koroških partizanov,
podružnični odbor Pfliberk
in SPD -Edlmostr-

21. Pohod na Komelj

Nedelja, 16. julij 2000

Zborno mesto (7 km) pri Lombar-Koleniku v Čirkovčah 26, ob 9.30 ali pa pri gostilni Pistotnik (3 km) ob 11.30

Ob 13. uri bo pri spomeniku na Komeljsko spominska svečanost, nato družabno srečanje pri Štubarju in nadaljevanje kulturnega programa.

Pohod bo ob vsakem vremenu!

Informacija predsednika sosveta

V zadnjem času me društveniki sprašujejo, kdaj bo sosvet sklepal o predlogu za razdelitev finančnih podpor za leto 2000. Na žalost tega ne morem povedati, ker s strani Urada zveznega kanclerja še nimam sporočila o tem, s kakšno vsoto lahko računa slovenska narodna skupnost v letu 2000. Kljub večkratnim urgencam te informacije še nisem dobil. Čim jo bom dobil, bom sklical sejo sosveta, ki bo pripravila predlog za razdelitev teh finančnih podpor. Prosim za razumevanje.

Dr. Marjan Sturm

Osnutek zakona o objektivizaciji za ravnatelje

Pismo predsednika sosveta za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja predsednikom klubov FPÖ, SPÖ in ÖVP dr. Strutzu, Unterriederju in dr. Wutteju v koroškem deželnem zboru.

Spoštovani!

Koroški deželni zbor se posvetuje o osnutku zakona o objektivizaciji učiteljev. Ta osnutek pa ima z vidika manjšinskega šolstva hude pomanjkljivosti, ki jih je treba popraviti. Kot predsednik sosveta sem na to temo lani sklical sestanek strokovnjakov za šolstvo v Uradu zveznega kanclerja. Sporočam vam rezultate tega posveta:

1. § 26 o službenem pravu za učitelje normira pogoje, ki jih mora učitelj/ica izpolnjevati. Novela paragrafa (Uradni list št. 329/1996) omogoča deželnemu zakonodajalcu, da konkretizira oz. razširi kriterije.

2. Pogoji za imenovanje so navedeni v dodatku k zakonu o službenem pravu v členu I, odst. 3. Odstavek 3 se glasi: »Učitelji v dvojezičnih šolah ali razredih ter v šolah in razredih, kjer se poučuje v kakšnem drugem jeziku kot v nemščini, morajo dokazati odgovarjajočo usposobljenost, kakršno zahteva tip šole, tudi v dotičnem učnem jeziku, če morajo v tem jeziku tudi dejansko poučevati.« Pogoji za imenovanje šolskih ravnateljev od novelizacije leta 1984 niso posebej navedeni, vendar zakon predpostavlja, da so tudi ravnatelji v prvi vrsti učitelji in da morajo npr. nadomeščati razredne učitelje. Ravnatelj mora v načelu izpolnjevati iste pogoje kakor učitelj na dvojezični šoli.

§ 48 zakona o službenem pravu v učiteljstvu normira, da morajo ravnatelji ljudskih šol tudi sami poučevati, če imajo šole 8 razredov ali manj. Tudi če ravnatelj ni razrednik, mora po potrebi zastopati odsotne učitelje. Prav šole na dvojezičnem

ozemlju so pogosto majhne in je ravnatelj praviloma tudi učitelj.

V preteklosti je bilo često tako, da je ravnatelj/ica, ki ni bil/a dvojezičen/na, poučeval/a četrte razrede. To pa je v nesorazmerju s § 9, odst. 2 zakona o organizaciji šol, ki predvideva princip, da naj isti učitelj poučuje razred vsa štiri leta in da se razredni učitelj zamenja le, če je iz pedagoških ali drugih vzrokov to nujno potrebno. To je razumeti tako, da ti vzroki ne smejo biti že vnaprej predvideni ali nekako načrtovani.

Po § 32, odst. 2 zakona o službenem pravu učiteljev mora ravnatelj skrbeti za to, da vsi učitelji, ki so zaposleni na šoli, svoje službene naloge opravljajo v skladu z zakonom, učinkovito, gospodarno in varčno ... Po § 61 deželnega zakona o službenem pravu učiteljev mora ravnatelj poročati o službeni zmogljivosti učitelja uradu, ki ugotavlja storilnost.

Po § 56, odst. 2 zakona o šolskem pouku je ravnateljeva dolžnost tudi vzdrževanje

kontaktov med šolo, učenci in odgovornimi vzgojitelji. Po odstavku 3 se mora redno informirati o stanju pouka in o uspehih učencev.

3. Po teh omenjenih določbah je razvidno, da mora biti tudi ravnatelj dvojezičen, le tako bo lahko izpolnil vse svoje obveznosti do slovensko govorečih otrok in staršev tudi v dvojezičnih razredih. To velja tudi za šole, kjer že dalj časa ni bilo prijave k dvojezičnemu pouku, saj se lahko to vsak čas spremeni.

4. Iz zgoraj navedenih vzrokov je nujno potrebno, da bo koroški deželni zbor v luči navedenih argumentov popravil osnutek zakona.

5. Pristavljam še, da so se stranke v deželnem zboru obvezale, da bodo reševale manjšinska vprašanja samo v soglasju z zastopniki narodne skupnosti.

V pričakovanju potizivnega odgovora

dr. Marjan Sturm

KHD je že leta 1998 med drugim zapisal: Koroška domovinska služba ni pripravljena, (...) odpovedati se lastnim šolam in otroškimi vrtcem. (...) Potrebujemo masivno podporo iz domovini zvestega tabora ... in KHD zahteva jezikovno ločene šole.

FPÖ (ali njena predhodnica VdU) je v preteklih desetletjih sama postavljala ali podpirala nemškonacionalne zahteve. Sta sedaj KHD in FPÖ navalila z združenimi močmi? Tokrat se za dosego ciljev poslužuje učiteljstva, ker preko staršev ni bilo več mogoče speljati politične gonje proti dvojezični šoli.

Ustanovili so *Platformo za šolo jezikovne raznolikosti*, si izmislili to doneče ime, da se lažje prikrije cilj njihovih zahtev, njihov nemškonacionalni, z razizmom obarvan stil in tako lažje pridobi za podpis nemškonogovoreče učiteljstvo, k čemur odločilno pripomore tudi podpis deželnega šolskega inšpektorja Palasserja pod ta papir. O vsebini neupravičenih zahtev na šestih straneh drugič. Danes le o nastali situaciji, ki jo ocenjujem kot del strukturnega nasilja oblasti. Predlog Deželnega šolskega sveta za Koroško (25. 5. 2000) se namreč dosti ne razlikuje od predlogov »Platforme«.

Kdo je »Platforma«?

Šestnajst podpisnikov za *Platformo* (proponentov) zastopa predloge in odgovarja za vsebino. Deset od teh nima opravka (sedem proponentov poučuje na glavni šoli ali na gimnaziji) z dvojezičnim poukom, ga ne pozna in so odvisni od informacij iz druge roke. Za vse učiteljstvo, ki je podpisalo, je podpis in sodelovanje deželnega šol-

ŠOLSTVO

KHD in FPÖ odgovorna za hujskanje učiteljstva?

skega inšpektorja A. Palasserja garancija za verodostojnost stavljenih zahtev.

Nekateri proponenti so člani, pristaši ali aktivisti KHD in FPÖ. Kot primer navajam učitelja glavne šole Sinča vas v pokouju FleiBa Dieterja, ki je 26. aprila 1985 kot član tričlanske KHD-delegacije pri hearingu v koroškem deželnem zboru zastopal interese KHD – ločevanje otrok po jezikovnih kriterijih.

Skupina šestih oseb, proponentov, je deloma iz šol, kjer na šoli ali v njihovem razredu ni dvojezičnega pouka. Le trije imajo kaj pojma o delu v dvojezičnem razredu. Med njimi upokojeni ravnatelj dvojezične ljudske šole Galicija Dieter Sporn, ki ima kvalifikacijo za pouk v obeh jezikih. So takšni podpisali zaradi svojega prepričanja ali morda celo zaradi »poslušnosti domovini zvestim organizacijam«? Nikakor pa ne verjamem, da bi bili o tem, kar so podpisali, tudi prepričani. Hočejo komu napraviti uslugo?

Podpis inšpektorja Albina Palasserja, na odgovorno mesto deželnega šolskega inšpektorja postavljen na predlog FPÖ, je treba še posebej oceniti. Da bi on verjel v verodostojnost napisanih zahtev in s tem v zvezi uporabljenih besed kot »hudo zapostavljanje in diskriminacija enojezičnih učiteljev«, ne morem verjeti, saj je sedel z menoj vred v komisiji, ki je deloma proti volji koroških Slovencev predlagala trenutno ureditev javne dvojezične ljudske šole na Koroškem. Je dobil nalogo, se politično eksponirati v prid

nemškonacionalnim in s tem proti koroškim Slovincem narananim zahtevam? Je postal s podpisom pod nekorektni papir soodgovoren za zavajanje učiteljstva v prid starim nespremenjenim ciljem nemškonacionalnih sil na Koroškem po odpravi obveznega učenja slovenščine v javni dvojezični šoli? Kar je storil, ne bi smel storiti. Kot višji državni uradnik, soodgovoren za obvezno šolstvo na Koroškem, je dolžan delovati v prid vsem koroškim deželanom, tudi slovenskim. Po mojem prepričanju je z indirektno podporo začetka navedenim KHD-zahtevam prelomil zaprisego. Proti njemu bi bilo treba uvesti disciplinarni postopek, saj je po mojem mnenju nehal zastopati in braniti v redu delujočo skupno javno dvojezično šolo. Vsak od nas, ki je v preteklosti doživel delo v komisijah in pozna politične zahteve zastopnikov nekaterih političnih strank in združenj, namreč spozna namen akcije, kar *Platforma* direktno sicer ne izpove, a zagotovo služi končnemu cilju – odpravi javne dvojezične ljudske šole na Koroškem, ki jo obiskujejo vsi otroci. Zadosti razločno je tam vidno izkrivljeno pojmovanje enakopravnosti za otroke in dela učiteljstva v tej šoli in zahteva po novem šolskem sistemu!

V komisiji na Dunaju (od 1988 do 1991) podrobno izdelane, za Koroško v prid boljšemu razumevanju slovensko in nemško govorečih potrebne ukrepe, je Palasser potrdil. Predlog komisije je bil prevzet v učni načrt, se tam najde pod

geslom *Medrazredni in skupnost pospešujoči ukrepi* in je za učiteljstvo obvezno vzgojno-izobraževalno delo. Ni mi znano, da bi on ali kdo drug kdaj izdal smernice (včasih prihajajo za mnogo bolj nepomembne zadeve) za naročeno delo ali se na drug način brigal za izvajanje, kar pomeni, da ni izpolnil vseh službenih obveznosti. Korektna informacija o koroških Slovincih ni v interesu šolskih oblasti in »domovini zvestih združenj«? Tudi najnovejša brošura koroške deželne vlade (*Narodna manjšina na Koroškem – zgledna za Evropo*) na več straneh potvarja resnico.

Dobro organizirana politična akcija z neresničnimi trditvami

Masivno podporo je dobila *Platforma* od »trostrankarskega pakta« na ravni občinskega odbora mestne občine Velikovec, ki zahteva od deželne vlade odpravo »strašnega zapostavljanja enojezičnih učiteljev«.

Ne začudi, da to storijo ravno v Velikovcu, saj je par let po končani drugi svetovni vojni prav tam frakcijski vodja SPÖ vložil predlog za postavitve spomenika nacistu, esesovcu in odgovornemu za izgon koroških Slovencev, vojnemu zločincu A. Maierju-Kaibitschu. Če ne bi bilo toliko protestov tudi iz inozemstva, bi danes spomenik stal.

Vse to kaže na zelo dobro, a previdno, z navidezno demokratičnimi sredstvi pripravljeno akcijo za demontažo dvojezičnega šolstva, ker to šolstvo ne izpol-

njuje več ponemčevalne naloge, kot poprej utrakvistična šola. Je zaradi tega treba to šolo odpraviti? Za vse tiste, ki utrakvistično šolo ne poznajo, jo bom dobesedno v prevodu opisal z besedami, ki jih je 26. februarja 1987 v koroškem deželnem zboru uporabila poslanka FPÖ K. Trattig: »... Tako smo si priborili tako zvano utrakvistično šolo. Začetni pouk je bil vezan na materin jezik otrok, ki je bil večinoma vindišarski hišni in družinski jezik, in potem je bil pouk v nemškem jeziku ...«

Iz teh par besed je razločno razvidno tudi, da je bila tako organizirana utrakvistična šola Slovincem vsiljena.

Kar je leta 1977 za »Primer Warasch« ugotovil Robert Saxon, velja tudi danes v na novo pričetem »šolskem vprašanju«. Zapisal je tudi:

Nositelji oblasti iz nemške večine si lastijo osnovne vrednote demokracije, jih stavlajo v službo kot pravico svoje oblasti in jih uporabljajo istočasno za zameglitev svojih namenov in orožje proti manjšini.

Zaradi tega so za interese slovenske manjšine bolj nevarni kot KHD, ker posedujejo več oblasti in sredstev oblasti kot ta, ki ga ob potrebi uporabljajo kot desnoekstremno zanko, da bi izgledali lastni nameni kot zmerni in demokratične narave, in ker zaradi tega lahko pred očmi javnosti celo tam lahko nastopajo kot razumevanja polni dobrotniki in pospeševalci slovenske narodne skupnosti, kjer ji hočejo škoditi.

Franc Kukovica, 5. 7. 2000

Himmlerjeva odredba z dne 25. 8. 1941 vsebuje prisilno izselitev koroških Slovencev z dvojezičnega ozemlja na Koroškem. Pregnati je velel kakih 200 »narodno in državno sovražnih« družin, kar se je storilo 14. in 15. aprila 1942. To je bil začetek. Za izgon je bilo pristojnih šest uradov ob sodelovanju deželne vlade, vseh kreisleiterjev, instanc kmečkih organizacij »Landesbauernschaft« in »Kreisbauernschaft«, okrajnega glavarstva in vaške trojke: župan, »ortsbauernführer«, »ortsgruppenleiter der NSDAP«. Izselitveni načrt je bil izdelan na Koroškem.

Koroški gauleiter Rainer je še oktobra 1942 govoril o potrebi po rešitvi problema na jezikovno mešanem področju. Knjiga »Pregnanstvo in upor« o tem zabeleži: »S tem namigom je bil povezan načrt o izgonu 50.000 prebivalcev iz južne Koroške, ki jo potrjuje Himmlerjeva naredba z dne 6. 2. 1943, s katero je proglasil »jezikovno mešano ozemlje Koroške« za področje nemške kolonizacije. To pomeni, da je Himmler proglasil za izselitveno področje večino kasnejšega, poveljnega območja dvojezičnega šolstva, kar dokazuje, da je bil nacistom leta 1943 popolnoma jasen obseg dvojezičnega ozemlja.

Dokončnega izгона koroških Slovencev februarja 1943 nacisti niso mogli več izvesti. Rdeča armada je že predrla fronto pri Harkovu, med Harkovom in Rostovom (nad Črnim morjem) pa so koroški nacisti imeli začrtano »Novo Koroško«, kamor so nameravali izseliti 50.000 ljudi iz Koroške.

Oboroženi upor

O oboroženem odporu koroških Slovencev proti nacistični Nemčiji je v učbeniku »Zgodovina koroških Slovencev«, Celovec 1985, zapisano:

»Na Koroškem se je organizirani oboroženi odpor začel leta 1942. Sredi leta 1942 so nastale v zahodnem Rožu in na območju Obirskega-Sel ilegalne organizacije Osvobodilne fronte. Te so v povezavi z zavednimi Slovenci politično pripravljale oboroženi boj. Jeseni 1942 je ilegalno omrežje obsegalo že 200 oseb. Do prvih oboroženih spopadov med partizani in SS-enotami na koroških tleh je prišlo 25. avgusta 1942 pri Robežu.

Nastop partizanskih enot je prinesel nacističnim oblastem vrsto problemov, saj je bilo treba zavarovati nekako 100 km dolg gozdnat in gorat pas. Partizani so napadali zlasti tovarne oboroževalne industrije, kot Kestag v Borovljah, tovarno akumulatorjev Jungfer na Bistrici v Rožu, Leitgeb v Sinči vasi, dravske elektrarne kakor tudi prometne in poštne naprave. Za ta namen je bilo potrebnih precej vojaških sil in vrgli so v boj celo vrsto različnih enot. Zaradi delovanja partizanov je bilo na Koroškem občasno vezanih 15.000 mož. V partizane je šlo precej ljudi. Za večino je bilo odločilno, da so

2. DEL

Načrtno uničenje koroških Slovencev ne uspe

bili sorodniki in sosedje izseljeni, zaprti ali odgnani. Vojaki, ki so prišli s fronte na dopust, so se rajši odločili za boj proti Hitlerjevi Nemčiji v domačih gozdovih, kot pa da bi se na evropskih bojiščih borili zanjo. Slednjič je položaj sredi leta 1943 postal za oblastnike tako nevaren, da so za območje južno od Drave prepovedali vse dopuste. Ker so partizani z uspehom pridobivali vojne ujetnike, so Nemci oktobra 1942 umaknili skoraj vse vojne ujetnike z ozemlja južno od Drave.«

Slovenščina med drugo svetovno vojno

Vrednotenje slovenščine in položaj, v katerem so se Slovenci nahajali, je strnjen v izpovedi koroškega nacističnega, ki jo je Teodor Domej vključil v svoj prispevek v knjigi »Kärnten. Unten durch«, Drava 1998: »Z uporabljanjem vindišarskega jezika kot pogovornega jezika moramo narediti konec in sicer tudi v osebni občevarjanju. V predelih severno od Karavank je treba govoriti nemško; to moramo doseči z vsemi silami. Tako se je izrazil 1942 eden glavnih predstavnikov Slovincem sovražne politike, Maier-Kaibitsch. V tem trenutku je bila slovenska elita že pregnana iz delovnega mesta in posesti.«

Propagando za nemštvo in nasilje proti slovenski besedi je izraženo tudi v reku, ki je napisan na dolgem pasu močnega belega papirja bil pritrjen nad

vhodom v marsikatero stavbo, tudi tovarniškega stanovanjskega bloka na Reberci, kjer sem kot otrok stanoval in se reka dobro spominjam: »Korošec, govori nemško, jezik je izraz tvojega mišljenja!« (Kärntner, sprich deutsch, die Sprache ist Ausdruck deiner Gesinnung!)

Slovenščina je bila na Koroškem v govorni in pisni obliki prepovedana: v šoli, javnosti, cerkvi in domači hiši. Vse slovenske gospodarske ustanove kot posojilnice in zadrage so zaplenili, izhajanje slovenskih časopisov ukinili, delovanje slovenskih kulturnih društev je bilo prepovedano, dosegljive slovenske knjige so ponekod celo javno zažgali. Koroška je postala nemška, cilj KHD in KHB ter nemškonacionalnih strank dosežen. Da koroški Slovenci še obstajamo, se imamo zahvaliti poteku vojne in lastnim prizadevanjem za preživetje, kamor v prvi vrsti štejem tudi oboroženi odpor v vrstah koroških partizanov, ki predstavlja edini oboroženi odpor v mejah tedanjega nemškega rajha.

V Drugi republiki (od 1945 do danes)

Šolstvo – negativni in pozitivni premiki

Uvedba obvezne dvojezične šole 3. oktobra 1945 je bila korak v smeri odpravljanja koroškimi Slovincem desetletja storjenih krivic. Ta šola bi bila zmožna odpraviti nacionalne

predsodke in pregrade ter bi lahko udeležila medsebojno razumevanje mešanega prebivalstva na južnem Koroškem.

Žal je ovirala predhodnico FPÖ in po avstrijski državni pogodbi zopet ustanovljeni KHD pri zasledovanju nemškonacionalnih ciljev. Dejstvo je, da je predhodnica FPÖ kar kmalu po uvedbi obvezne dvojezične ljudske šole proti njej rovarila in da so posamezni bivši nacionalsocialisti skušali organizirati šolske štrajke in podpisne akcije, kar je razvidno iz »Poročila Koroškega deželnega šolskega sveta na Ministrstvo za pouk« leta 1946.

Leta 1958 so Slovincem sovražne organizacije izsilile ukinitve obvezne dvojezične šole. Člani KHD so sodelovali pri organiziranju akcij proti nadaljnemu obstoju obvezne dvojezične šole. Od takrat do danes zasledimo več napadov na to šolo. Sedaj je zopet v teku politična akcija proti ureditvi sedanje dvojezične šole, v kateri vodilno sodelujejo pristaši KHD in FPÖ. So to stopinje h »končni rešitvi«, beri uničenju dvojezične šole, ker ta ne izpolnjuje več ciljev (dokončno ponemčevanje) nemškonacionalnih strank in združenj? Delovanje v smeri enakopravnega in mirnega sožitja ni zaželeno? Tudi ne s strani vladajočih? Kmalu se bo izkazalo!

Pozitivno je treba zabeležiti ustanovitev Zvezne gimnazije za Slovence, Dvojezične trgov-

ske akademije, drugih višjih privatnih šol, dvojezičnih lj. šol v Celovcu, možnost učenja slovenskega jezika v nekaterih višjih šolah, postopno, a prepočasno uvajanje učenja slovenščine v javnih otroških vrtcih in podobno.

Navajam še nekaj podatkov o povojnem dogajanju, kjer je razvidno, da nemški nacionalizem še vedno zasleduje iste cilje, se zna dobro prilagajati trenutnim razmeram v deželi in državi ter da ima najboljše povezavo do vladajočih struktur in njihovo podporo.

1959: Zakon o manjšinskem šolstvu po odpravi obveznega dvojezičnega (slovensko in nemško) pouka, ki je že spet Slovincem sovražnim silam trn v peti.

1959: Slovenščina je možna v treh sodnijskih okrajih, degradirana je na pomožni jezik.

1972: Zakon o dvojezičnih krajevnih napisih za 205 vasi, postavljanje tabel in podiranje tabel. Člani in somišljeniki KHD so soorganizirali te akcije.

1976: Tajno ugotavljanje manjšine proti volji slovenske manjšine. Slovenci »preštevanje posebne vrste« bojkotirajo. Avstrijski demokrati izdajo parolo: vpiši se kot Slovenec. Na Dunaju je bilo naštetih 806 Slovencev več kot na Koroškem.

1976: V »Gehaltsüberleitungsgesetz« spreminjen določila o kvalifikaciji za imenovanje ravnateljev, kar je v nasprotju z drugimi zakonodajnimi določili in bi bila vsaka pritožba na Ustavno sodišče rešena v naš prid.

1988: Zadnja novelizacija Zakona o manjšinskem šolstvu proti volji večine slovenske manjšine, a s pristankom takratnega državnega poslanca na listi Zelenih Karla Smolleja. Le nekaj let poprej začeto pripravljane časi primernih metodično-didaktičnih pripomočkov v slovenskem jeziku in sodobnih učbenikov v slovenščini, v samoiniciativi večje skupine učiteljsstva, je rešilo dvojezično šolo, da je mogla obdržati kvaliteten pouk. Strokovno pedagoško združenje ima pri tem velike zasluge.

2000: Odločitev Ustavnega sodišča, da se mora dvojezični pouk v dvojezičnih ljudskih šolah razširiti tudi na četrto šolsko stopnjo. S tem v zvezi tudi iniciativa pristašev KHD in FPÖ za spremembo Zakona o manjšinskem šolstvu s prirejenimi neresničnimi argumenti. »Sklep« treh koroških strank in treh predstavnikov koroških Slovencev o obravnavanju tematike v komisiji na Dunaju. So neutemeljene, nemškonacionalno naravnane zahteve ponovno hujskanje za dosego končnega cilja – Koroško napraviti nemško?

Franc Kukovića

Nadaljevanje prihodnjič

V sklopu prireditve ob nedavnem občinskem prazniku Dravograda, so v nekdanji cerkvi Sv. Vida, ki sodi med pomembne spomenike kulturne dediščine, nastopili mladi glasbeniki tamkajšnjega Salonskega orkestra. Enajstčlansko skupino pretežno sestavljajo domači glasbeni talenti kot tudi njihov umetniški vodja Tomaž Bukovec. Glasbeniki igrajo razpoložensko glasbo za dobro počutje go-

DRAVOGRAD / 3. KONCERT SALONSKEGA ORKESTRA

Mladi koroški glasbeniki se uveljavljajo

stov in nadaljujejo tradicijo kavarniške in salonske glasbe. Tokratni nastop je vseboval dela klasikov – Schuberta, Mozarta, Straussa, Silvinga in

sodobne avtorje, med njimi J. Privška, popestrila ga je še koroška pevka Maja Pur. Orkester je ustanovila gospodarska družba Kograd IGEM ob strokovni pomoči občinske izpostave Sklada za ljubiteljsko kulturno dejavnost.

Obiskovalce, ki so prireditveni prostor dodobra napolnili, so organizatorji povabili že na naslednja glasbena srečanja, ki bodo potekala v poletnih mesecih v starem mestnem jedru. S. Š.

USPEH MLADIH GLASBENIKOV

Janja Kassl in Kristijan Filipič opravila magisterij na Mozarteumu

Ponovno sta dva nekdanja pučenca slovenske Glasbene šole na Koroškem magistrirala na eni najuglednejših univerz na svetu, na salzburškem Mozarteumu. Kitaristka Janja Kassl in flautist Kristijan Filipič sta letos zaključila svoje glasbene študije.

Janja Kassl iz Tal pri Šentjakobu se je pričela učiti kitaro pri prof. Igorju Sajetu in nadaljevala pri prof. Andreju Grafenauerju v Glasbeni šoli na

Koroškem. V letih 1992-1996 je nadaljevala študij kitare na deželnem konzervatoriju pri prof. Friedrichu Fischerju, pri katerem je opravila 1. diplomu instrumentalno-pevske smeri (IGP). V tem času je na deželnem tekmovanju Koroške prejela tudi več nagrad. Nato je na-

daljevala študij na Mozarteumu pri slavitem ameriškem kitaristu prof. Eliotu Fisku. Devetega marca je Janja opravila diplomski izpit, na katerem je zago-

varjala tudi pisno magistrsko nalogo, v kateri je obdelala življenje in celoten skladateljski opus slovenskega skladatelja Pavla Šivica.

Flautist Kristijan Filipič je začel svojo glasbeno pot s sedmimi leti na slovenski glasbeni šoli pri prof. Lovru Sodji, kjer se je učil najprej kljunasto in nato prečno flauto. Že tu je prejel več nagrad na tekmovanjih v Sloveniji (med drugim tudi v duu z bratom Hanzijem) in leta 1989 tudi prvo nagrado na deželnem tekmovanju Koroške. Študij flaute je nadaljeval na deželnem konzervatoriju v Celovcu. L. 1993 je postal tudi avstrijski državni prvak v duu flaut. Od leta 1993 dalje je vzporedno študiral tudi pri slovenski flautistki prof. Ireni Grafenauer na Mozarteumu. Letos 31. maja je Kristijan magistriral v razredu prof. Grafenauerjeve z javnim koncertom v dunajski dvorani Mozarteuma.

Janja in Kristijan že vrsto let tudi uspešno poučujeta na svoji slovenski glasbeni šoli in pri tem nadaljujeta delo svojih učiteljev. Tudi Glasbena šola na Koroškem je lahko ponosna na nova dva magistra, ki sta kvalitetno okrepila učiteljski zbor slovenske glasbene šole. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Lovro Sodja

RAVNE NA KOROŠKEM / 55 LET PO KONCU VOJNE

Večen opomin pred vojnimi strahotami

Na kraju ene izmed bitk partizanov z nemškimi policisti iz dravograjskih gestapovskih zaporov, spomladi 1945 leta pri Trotovem križu na Strojni, se je zbralo preko dvesto članov borčevskih organizacij in simpatizerjev narodnoosvobodilnega boja s Koroške z obeh strani državne meje, med njimi tudi precej mladih.

V imenu organizatorjev, ZZB NOB Mežiške doline, je zbrane pred spomenikom nagovoril Karel Polanc, ki je obžaloval življenja padlih na obeh straneh in dejal, da vojne žal ne prizanašajo, saj gre za biti ali ne biti. Ta spopad je zahteval življenje partizana Alojza Kompana-Znidaršiča, težke rane pa je zadobil Lipej Kolenik. Slednji je okrevljal pri zavednih domačinih in tako dočkal konec vojne; zbranim je zopet prenesel hvaležnost za takrat izkazano pomoč in menil, da odpor proti nacifašizmu brez dobrih in pogumnih ljudi v teh krajih, ne bi bil mogoč. Zavzel se je za vrednote NOB-ja, ki jih določeni politični in oblastni vrhovi v Sloveniji izničujejo in povečujejo okupatorjeve sodelavce, kar terja odločno držo svobodoljubnih. Prav tako je opozoril na Haiderjeve poizkuse ustvarjanja sovraštva do tujcev in drugače mislečih ter etnično čiste avstrijske Koroške. Vsem tem grožnjam enakopravnosti, svobodi in miru, za kar so ljudje pred pol stoletja tr-

pelj in umirali, bomo zopet kos, je med drugim menil Lipej Kolenik, predsednik pliberškega odbora Zveze koroških partizanov iz Celovca, in povabil na naslednje spominsko srečanje julija na Komlju.

Zbranim je govoril tudi Mitja Šipek in poudaril vlogo okoliških zavednih kmečkih ljudi, ki so borcem nudili zatočišče ne glede na stalno pretečo nevarnost; njihovi potomci se vedno številneje udeležujejo spominskih srečanj in tako negujejo tradicijo odpora proti

Koroškim borcem je spregovoril tudi Lipej Kolenik-Stanko

okupatorjem. Padlega Znidaršiča je dobro poznal in ga je s tovariši pokopal na strojnskem pokopališču; o tem je povedal: »Videl sem mnogo pogrebov v življenju, vendar se mi je ta polnočni pogreb za vedno vti-

snil v dušo. Takrat sem prvič spregovoril v slovo na grobu«. Ogorčenje je izrazil Mitja Šipek ob lažeh in sprenevedanju glede NOB in kolaboracije ter navajal primere preganjanja in izseljevanja zavednih ljudi na začetku okupacije, ki niso bili komunisti, kot razlagajo tisti, ki želijo prikazati NOB kot zablodo in bratomorstvo kot borbo proti komunizmu. »Če Stanovnik govori o državljanski vojni,

ki naj bi nastala vsled mržnje med ljudmi, se z njim strinjam v tem, da bo res nastala, če nam bodo vladali ljudje, ki netijo sovraštvo in blatijo tisoče žrtev za osvoboditev in pri tem nimajo drugega cilja kot lastno

TINJE

Sieglinde Sumper razstavlja

Pod naslovom »Verlorene Kinderaugen« (»Zgubljene otroške oči«) je mlada umetnica Sieglinde Sumper v katoliškem domu prosvete v Tinjah pripravila zanimivo razstavo z nenavadnimi objekti. Na lesnitu je umetnica z assemblažo igrivo oblikovala umetnine z otroškimi igračkami, celo okvire

igre in televizija nadomestijo starše. S svojimi deli hočem opozoriti starše na njihovo lastno otroštvo in ga hkrati spet obuditi v njih.« Sumperjeva pa ni le slikarsko ustvarjala, temveč je tudi napisala vrsto pesmi na temo otroštva, ki dopolnjujejo celotnostno doživetje te razstave.

Umetnica Sieglinde Sumper pred svojimi deli

je individualno ustvarila sama. Otroštvo je glavna tema razstave. Umetnica o svojih motivih: »Otroci v današnji družbi nimajo več prostora. Parkirišča so važnejša od igrišč, računalniške

Zanimive umetnine Sieglinde Sumper v Tinjah z glavno izpovedjo »Otrok naj svobodno živi svoje otroštvo« pa naj bi še do 10. avgusta 2000 privabile mnogo obiskovalcev! T. G.

BAJTIŠE

Pod lipo je spet zazvenela pesem

Komorni zbor SPD »Borovlje«

Njega dni petje na vasi in pod lipo ni bilo nič neobičajnega, ampak del vaškega življenja. A čas in razvoj sta prinesla svoje, in utihnilo je tudi večerno prepevanje v vaški skupnosti. Da ta šega le ne bi docela pojenjala, obenem pa je bilo treba primerno zaključiti pevsko sezono, je Komorni zbor SPD »Borovlje« minuli četrtek vabil na petje pod lipo

korist ...«, je dejal in menil, da so oblast, bogastvo, slava minljive, dočim narod pa ostane; ob tem je mladim zaželel za pomnike ponosne stavbe in ohranjeno naravo, namesto nagrobnih spomenikov. Udeleženci so ploskali tako govornikom kot izvajalcem kulturnega programa: harmonikarjem, recitatorju in pevcem ter se v zavetju gozda okrepčali, stekel pa je tudi prenekateri pogovor.

S. Š.

pri Lenčiji na Bajtišah. Večstoletna lipa, ki jo more objeti le pol ducata dedcev, je bila primeren kraj za koncert. Čim se je začel spuščati mrak, so borovelske pevke in pevci pod vodstvom Romana Verdela dvignili prvo pesem in v prijetno poletno noč je pronicalo lepo in ubrano petje. Komorni zbor je napravil sprehod skozi svoj bogat pevski repertoar in številni poslušalci od blizu in daleč so slišali narodne, klasične in sodobne skladbe. Za primerno in fletno povezavo med posameznimi skladbami je poskrbel Herman Kelich.

Komorni zbor bo sedaj sicer šel na zaslužen pevski dopust, priprave za prihodnjo sezono pa so že v polnem zamahu.

Pridno pri delu je tudi igralska skupina društva, pri čemer nadaljuje s tradicijo prekomejnega sodelovanja. Minulo soboto je s kabaretom »Vse za ljubi kruhek« gostovala na povabilo krajevnega kulturnega društva v Kortah nad Izolo in požela velik uspeh.

Slovenska prosvetna zveza in Slovensko prosvetno društvo Zarja sta v petek vabila na zaključno prireditev letošnje raziskovalne delavnice v ljudsko šolo v Lepeno. Tam se niso zbrali le mentorice in udeleženci delavnice, temveč tudi mnogi domačini, ki so (pre)napolnili prostor lepenske ljudske šole.

Program pa je bil vsekakor vreden obiska. Udeležencev v raziskovalni delavnici je bilo 19, 10 iz Koroške, 9 pa iz sosednje Slovenije. Ti so skupno s svojimi mentoricami raziskovali življenje v Železni Kapli in okolici.

Na zaključni prireditvi je najprej spregovoril Wili Ošina in se zahvalil vsem pomočnikom, ki so poskrbeli za uspeh projekta. Tajnik SPZ Janko Malle pa je v svojih pozdravnih besedah poudaril združevalni značaj teh raziskovalnih delavnic – mladinci naj se spoznavajo in si pridobijo informacije o vsakdanji kulturi, tradiciji, življenju in zgodovini raziskovanega kraja. V Sloveniji so tovrstne delavnice, katerih se učenci udeležijo v prostem času, nekaj vsakdanjega, pri nas pa iz vsakšolsko udejstvovanje še ni tako priljubljeno. Na vsak način je to zelo škoda, saj se je tudi v Železni Kapli spet videlo, kakšno veselje imajo mladinci ob tovrstnem delu in kakšna prijateljstva se lahko razvijejo. Dokaz za to je tudi, da so se neka-

LEPENA

19 mladincev je teden dni raziskovalo Železno Kaplo

Mladi raziskovalci na predstavitvi rezultatov raziskovalne delavnice v Lepeni

teri izmed mladincev že drugič, pa tudi tretjič udeležili delavnice.

Zaključna prireditev je torej bila veselega in hkrati tudi žalostnega značaja, ker so vsi vedeli, da se bodo naslednji dan že spet razšli. Obiskovalci so si lahko najprej ogledali rezultate delavnice v obliki plakatov in majhne razstave objektov, nato pa so posamezne skupine predstavile svoje najdbe na originalen ter zabaven način.

Kot prva je bila na vrsti skupina »Propad tovarne Obir«, ki

je poizvedovala za vzroke tega dogodka. S slikami, pismi in z dokumenti so mladinci razločno ponazorili dogajanja.

Druga skupina, ki je raziskovala šolstvo, je navduševala s plakatom polnim starih slik, na katerih so mnogi obiskovalci

našli sebe in tudi znance v mladostnih letih in zbuja spomine na te čase. Člani skupine pa niso predstavili le ljudske in glavne šole v Železni Kapli oz. Lepeni, temveč tudi avstrijski šolski sistem, ki je pri slovenskih udeležencih vzbujal začudenje.

Coppla kaša, društvo koroških rejcev jezerskih ovac (ovac očalark) in druga gospodarska društva so bila tema naslednje skupine, ki je posebej originalno predstavila svoje rezultate – s kratkimi skeči o Longo mai in drugih kooperacijah so mladinci spravljali številno publiko v smeh.

Skupina »Obrti« se je osredotočila na primerjavo sodobnosti s tradicijo. Stare obrti so očitno naredile poseben vtis na mladince.

Kot zadnja pa so bila na vrsti kapelška društva, na čelu seveda s SPD »Zarja« in SPD »Valentin Polanšek«. Zelo nazorno so mladinci pripovedovali o raznovrstnem delovanju društev.

Ob koncu pa je Janko Malle v imenu SPZ mladincem še ponudil, da se rezultati raziskovalne delavnice v Železni Kapli objavijo v tiskani obliki. Na vsak način pa bo ta teden za vse udeležence ostal nepozabna izkušnja!

T. G.

RADIŠE

Pester prerez kulturnega delovanja

Posebno prisrčni so bili najmlajši

Ni ravno dosti kulturnih društev na južnem Koroškem, ki bi gojili tako razvejano in pestro prosvetno dejavnost kot je to SPD »Radiše« nad Celovcem. Na sklepni prireditvi v nabitom polnem kulturnem domu so nastopile vse pevske in instrumentalne skupine, ki bogatijo domačo kulturno ponudbo in tako ohranjajo slovensko besedo v okolici Celovca.

Otroška skupina, ki jo vodita Heidi Lampichler in Tatjana Tolmajer, je ob spremljavi kitar navdušila s petjem in show vložkom. Nato sta se predstavila Moški zbor in MePZ Radiše pod vodstvom Nužija Lampichlerja, ki je ubrano zapel nekaj narodnih in umetnih pesmi. Z venčkom pesmi je nadaljeval mladinski zbor, ki ga vodi Sandra Lampichler. Z znanimi melodijami se je predstavila tudi mladinska instrumentalna skupina. Predsednik SPD »Radiše« Nuži Wieser se je ob tej priložnosti iskreno zahvalil vsem voditeljem in voditeljicam skupin za njihovo požrtvovalno

delo, vsem društvnikom, pomočnikom in nenazadnje zvestim obiskovalcem in obiskovalkam, ki prihajajo na številne društvene prireditve. Tradicionalno sklepno prireditev je popestril Moški pevski zbor »Valentin Vodnik« iz Doline pri Trstu, ki je že nekaj let prijateljsko povezan z Radišani. Dvajsetčlanski zbor pod vodstvom Ignaca Ota je navdušil publiko z donečim petjem (»Planinska«, »Oj Triglav, moj dom« idr.).

Po koncertu je na sončnem vrtu kulturnega doma sledil piknik, ki je izzvenel v prijetni družabnosti.

M. Š.

DOBRLA VAS – RAZSTAVA V SAMOSTANU

Deževnik pod kapljicami

Pod geslom »Erotika barve« razstavlja Rudi Benetik svoja najnovejša dela v prenovljeni galeriji dobrolskega samostana.

V okviru tega cikla je to že tretja razstava, zaključna pa bo jeseni v Beljaku. Umetnik je ustvaril za revitalizirano galerijo posebno prostorsko inštalacijo z naslovom »Erotika barve 3«. Z visoke stene viseči prostorski kolaži so označeni z majhnimi skrivnostnimi znaki s črno kredo in pisanimi polji v pastelnih barvah. Le ti predstavljajo tako rekoč slikovno poezijo, nihajoče uganke, ki razpošiljajo s pomočjo barve erotične signale. Prostorsko inštalacijo kompletirajo manjša grafična dela in stenski kolaži iz kartona, ki zrcalijo vizualne naravne vtise, pa tudi meditativne

elemente umetnikovega duševnega in duhovnega razpoloženja. Realno obstoječe predmete umetnik upodablja zelo reducirano s simbolnimi okrajšavami kontur. Zapisuje samo to, kar v osebnem vsakdanu intenzivno doživlja in kar izraža posebno intimnost.

Posamezne slike in objekti so podobni zapisu dnevnika in pripovedujejo na čuten način globoko doživete in radostne zgodbe. Tudi v tej razstavi umetnik uporablja odtenke ultramarinmodre, rdeče in oranžne barve žafrana.

Otvoritev razstave je popestril z eksperimentalnimi kompozicijami glasbenik Lado Jakša iz Ljubljane.

Razstava je na ogled do 19. avgusta, od ponedeljka do petka med 18. in 20. uro. M. Š.

Slikar Rudi Benetik in glasbenik Lado Jakša

Ljudska šola Ledince

Ob mednarodnem dnevu glasbe 17. junija so šolski zbor ljudske šole Ledince ter instrumentalni skupini vabili na koncert posebne vrste. V nabitom polnem šolskem soplehju so šolarji peli z veseljem in navdušenostjo in kma-

lu razgrela srca poslušalcev. Po koncertu je vabil drugi razred na ogled umetnin, ki so jih šolarji izdelovali z umetnikoma Irmi Schöffmann in Izidorjem Sternom. Prireditev je bila resda posrečen in kakovosten kulturni užitek.

PRIREDITVE

PETEK, 14. 7.

ŽITARA VAS, farovško dvorišče
– SPD Trta

20.30 Koncert a capela skupine »Seven up« iz Göttingena v Nemčiji

SOBOTA, 15. 7.

TINJE, Dom v Tinjah

13.00 Slovenske počitnice za začetnike in napredujoče. Traja do 22. julija. Vodita Simona Dečo in Ksenija Vidic

ZMOTIČE, Gostilna Prangar – SPD Dobrač, Posojilnica-Bank Zila

15.00 2. Olimpi-ade

NEDELJA, 16. 7.

ČIRKOVČE, pri Lombar-Koleniku
– ZKP, SPD Edinost Pliberk

9.30 Pohod na Komelj. Ob 13. uri bo pri spomeniku na Komelju spominska svečanost, nato družabno srečanje pri Štibarju in nadaljevanje kulturnega programa

KORTE, pod lipo – Farni svet

9.30 Korško žegnanje; po maši družabnost

PONEDELJEK, 17. 7.

SELE, farni dom – KPD Planina

20.00 Manjšinski položaj slovenščine v Avstriji. Jezikoslovec prof. Tom Priestly iz Kanade bo predstavil svoj raziskovalni projekt in svoje delo kot prevajalec slovenskih pesnikov v angleščino

SREDA, 19. 7.

ZABLAŠKO JEZERO, Breznikov
camp – SPD Danica

20.30 Kulturni večer. Sodelujejo: MePZ Danica, vokalna skupina »5 in 3« in ansambel Korenika

PETEK, 21. 7.

ŽITARA VAS, farovško dvorišče
– SPD Trta

20.30 Folklorna noč in dolga noč hitrih polk. Za ples igra ansambel »Igor in zlati zvoki«

SOBOTA, 22. 7.

GORA PRI BILČOVSU, pri
Košarju – Vaščani pojo

20.30 Vaščani pojo s prijatelji

NEDELJA, 23. 7.

OBIRSKO, Pri Jerebu –
Alpski klub Obir

14.00 Srečanje ansamblov. Nastopajo: Tine Lesjak in pevci s Pohorja, Weststeirisches Bauerntrio, Ansambel Litijski odmev, Aleks in Dejan, Wrisner Quartett, Ansambel Goličnik, Trio Korenika, Humorist Peter Grilliz

RADIŠE, Kulturni dom – ZSI

14.00 Svečana prireditve ob 55-letnici vrnitve iz pregnanstva. Slavnostni govornik predsednik SZI Jože Partl

PETEK, 28. 7.

BEKŠTANJ, na gradu

20.00 Grenzenlos-Brez meja-Senza confini. Sodelujejo: Oktet Suha, Ženski višarski kvintet iz Ukev, Kärntner Doppelsextett, Jaka Jeraša (bariton), Gerhard Tischler (tenor) in Tamburaški zbor Jepa-Baško jezero

DOBRLA VAS, Kulturni dom –
SPD Srce

20.30 Poletna noč z ansambлом »Lojzeta Slak«

Greste na dopust?

Če boste šli na dopust z otroki, pazite, da se vam ne bo zgodilo kaj podobnega kot tistim švedskim staršem, ki so na nekem koroškem parkirišču pozabili svojo hčer. Očitno sta starša uživala mirno vožnjo, kajti »izgube« nista opazila vse dotlej, dokler ju ni hči poklicala po mobilnem telefonu s pomočjo policije. Očitno je dopust lepši brez otrok, si misli marsikdo ...

Odkritje denarja

Medtem ko je ni države, ki bi ne jadikovala zaradi pomanjkanja denarja, pa so v Sloveniji kriminalisti nenadoma odkrili v blagajni notranjega ministrstva pravi zaklad. Nihče ne ve povedati, od kod se je vzelo 650.000 nemških mark in 400.000 ameriških dolarjev. očitno pa je bil zaklad spravljen tam še iz leta 1990.

Ob zakladu pa je bil še listek s popisom dragocenosti, ki so bile spravljene v banki. Verjetno pa si ne bodo preveč belili glav s problemom, kako denar porabiti.

GRENZENLOS

BREZ MEJA

SENZA CONFINI

Koncert pevskih zborov

v petek, 28. julija 2000, ob 20.00 uri
na Bekštanjskem gradu
(Burgarena Finkenstein)

SODELUJEJO: Oktet Suha, Ženski višarski kvintet iz Ukev (Italija), Kärntner Doppelsextett, Jaka Jeraša – bariton, Gerhard Tischler – tenor, Tamburaški zbor Jepa-Baško jezero.

Prisrčno vabljeni!

Dr. Franc Wutti

zdravnik splošne prakse
v Borovljah
je na dopustu
od 15. 7. – 30. 7. 2000

SPD DOBRAČ NA BRNCI

POSOJILNICA-BANK ZILA

prireja

2. OLIMPI-ADE

prireditve z nogometnim turnirjem, agrarnim peterbojem, z jedmi na žaru in brezplačnim pivom, s programom za otroke

v soboto, 15. julija 2000, ob 15. uri
v Zmotičah v gostišču pri Prangarju!

Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
RAZPISUJE

Mednarodno likovno
kolonijo mladih

ki bo od 20. do 26. avgusta
v Špetru (S. Peitro al Natisono)

z udeleženci iz Avstrije, Slovenije, Madžarske in Italije. Kolonije se lahko udeležijo otroci med 11. in 14. letom.

Prijave sprejema
Slovenska prosvetna zveza,
tel.: 0463/514300-22.

Korošci ne znajo
tujih jezikov

Celovski znanstvenik Albert Reiterer je opravil raziskavo o znanju jezikov med koroškimi prebivalstvom in prišel do ugotovitve, da je Koroška na predzadnjem mestu, le na Gradiščanskem je položaj še slabši. 40 odstotkov ljudi na Koroškem je izjavilo, da znajo angleško (koliko, ni povedano), 15 odstotkov pa se zna sporazumevati v italijanščini ali francoščini.

»Koncentracija« znanja je predvsem v Celovcu in Beljaku, sicer pa prednjači zgornja Koroška, na južnem Koroškem pa je položaj izrazito slab.

Povprašano je bilo 3500 ljudi, pri čemer je znanje angleščine pri moških in ženskah enako, pri vseh drugih jezikih pa so ženske precej boljše od moških.

ČESTITKA

Hanzi Ogris mlajši praznuje te dni svoj 40. rojstni dan. Podjetnemu gostilničarju in podžupanu v Bilčovsu želijo za življenjski praznik vse najboljše kolegi odborniki Zveze slovenskih organizacij. Čestitkam se pridružujejo tudi vsi uslužbenci na Tarvizerci!

SLOVENSKI
VESTNIK

čestita

PRAZNUJEJO! Rudi Končič iz Vogrč – 50. rojstni dan; Matilda Mikl iz Svaten – 80. rojstni dan; Oswald Wrienz z Vinogradov – 61. rojstni dan; Pepi Thaler iz Holbič – rojstni dan; Fric Jernej iz Šmihela – rojstni dan; Brigita Navodnik s Polene pri Pliberku – osebni praznik; Hanza Oraže - Rožičev s Šajde – rojstni dan; Rozi Kelih iz Sel – rojstni dan; Margareta Pogačnik z Dobrove pri Dobri vasi – 67. rojstni dan; Franc Melcher izpod Jerberka pri Šentilju – 90. rojstni dan; Ana Kelih - Vrbnikova iz Sel – 30. rojstni dan; Lekš Lutnik z Blata – rojstni dan; Franc Žuntar iz Črgovič – rojstni dan; Zalka Černic z Dvora – rojstni dan; Ignac Jernej iz Črgovič – rojstni dan; Herman Čik iz Libuč – rojstni dan; Janez Havel iz Globasnice – rojstni dan; Hermi Rakuschek iz Sel – iz Sel – 50. rojstni dan; Mirko Srienec iz Grabalje vasi – rojstni dan; Margareta Stern iz Železne Kaple – rojstni dan; Ančka Kupper iz Borovelj – rojstni dan; Saša Sturm iz Svinče vasi – rojstni dan; Hanzi Ogris ml. iz Bilčovsa – okroglo obletnico; dr. Jani Oswald na Dunaju – rojstni dan; Franci Kropivnik z Zgornjega Kota – rojstni dan; Marion Urbajs z Žoprač – okroglo obletnico; dr. Mirko Boročnik na Ladinah – rojstni dan; Heinrich Pavlič z Obirskega – rojstni dan; Matej Kežar s Horc – rojstni dan; Igor Roblek s Sel – rojstni dan

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA

Sonja Wakounig ..... (-50)
Tajništvo ..... Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba ..... Milka Kokot (-40)
Prireditve ..... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

ČE 13. 7. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zila

PE 14. 7. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 15. 7. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 16. 7. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena mavrica

PO 17. 7. ■ 18.10 Kratki stik

TO 18. 7. ■ 18.10 Otroški spored

SR 19. 7. ■ 18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 16. 7. ■ 13.30 ORF 2 • Nemški staroselci v Sloveniji potrebujejo razumevanje, pomoč in solidarnost. • »Ne ostajamo pri izročilu, bodimo avantgardisti!«: Dvorni svetnik dr. Reginald Vospernik je končal svoje zadnje šolsko leto kot ravnatelj Slovenske gimnazije • »Lepa moja si Koroška«: Dobrodošli na Djekšah, kjer sonce sije 365 dni • 2. Olimpi-ade SPD »Dobrač« na Brnci: Pomembno je sodelovati

PO 17. 7. ■ 4.10 ORF 2 – Ponovitev
16.00 TV SLO1 – Ponovitev

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korotanov zimzelen 15.00 Kratak stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15-17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklja

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Domača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 14.07. ■ 10.00 Vročinski val 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Poletna glasba 18.00 Poletni radio 18.15 Tečaj slovenščine 18.45 Poročila 19.00 Proud to be loud 20.00 Music for the masses 23.00 The rest of the day 24.00 Ta mera (pon.) 01.00 Soundtrack tedna

SO 15.07. ■ 10.00 Lužiški Srbi – narod med danes in jutri 11.30 Campus - simpozij o gori 12.00 Poročila 12.07 Crescendo 13.00 Svet je vas 18.00 Sto decibelov 18.45 Poročila 19.00 V pogovoru (pon.) 20.00 Yugo-Rock 23.00 Glasba

NE 16.07. ■ 10.00 Evropa v enem tednu (BBC) 10.30 Glasba 11.00 Literarna kavarina: Aglaja Veteranyi 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30 Alpe-Adria 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Club Karate 22.00 For those about to Rock 24.00 Glasba

PO 17.07. ■ 10.00 Vročinski val 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Club Karate (pon.) 18.00 Poletni radio 18.45 Poročila 19.00 Šport 20.00 Take the Jazz Train 22.00 Svet je vas (pon.) 23.00 Glasba 24.00 Lužiški Srbi – narod med danes in jutri (pon.)

TO 18.07. ■ 10.00 Vročinski val 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Poletna glasba 18.00 Poletni radio 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 Noche Latina 21.00 Campus – simpozij o gori (pon.) 21.30 Planet music 22.00 Literarna kavarina: Aglaja Veteranyi (pon.) 23.00 Nachtfalter 00.30 Glasba 01.00 Šport (pon.)

SR 9.07. ■ 10.00 Vročinski val 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Poletna glasba 18.00 Poletni radio 18.15 Tečaj slovenščine 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Alpe-Adria (pon.) 01.00 Glasba

ČE 20.07. ■ 10.00 Vročinski val 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Ta mera 18.00 Poletni radio 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & Today 20.00 Freak Show 21.00 Glasba

KRANJSKA GORA

Etnološka razstava »Ko bo cvetel lan«

V Liznjekovi hiši v Kranjski Gori so odprli etnološko razstavo o lanu in ovci z naslovom »Ko bo cvetel lan« iz narodopisne zbirke Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Razstava bo na ogled do 28. avgusta letos, in sicer vsak dan razen ponedeljka, od 10. do 17. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 10. do 16. ure. O lanu in ovci sta spregovorila dr. Janko Malle, poslovodja Slovenske prosvetne zveze Celovec in avtorica razstave etnologinja Irena Destovnik. Radiški fantje iz Radiš na Koroškem pa so zapeli nekaj domačih pesmi.

To je že 14. postavljena razstava, ki je zelo odmevna in dobro obiskana, saj prikazuje narodno in narodnopisno preteklost koroških Slovencev. Avtorica razstave Irena Destovnik je črpala gradivo v Kulturnem in

komunikacijskem centru v Šentjanžu v Rožu, kjer hranijo etnološke predmete kot materialne priče nekdanjega življenja koroškega kmeta. Opredelila se je predvsem na lan in ovco, saj so ju ljudje gojili predvsem zato, ker sta jih oskrbovala s surovinami za oblačila in tekstilne izdelke. Kljub temu, da ju želi avtorica prikazati celovito, so v ospredje postavili prikaz tistih delovnih postopkov, s katerimi so iz obeh pridobivali prejo. Tako iz lanu, ki je zrasel na polju, kot iz ovčjega runa, ko so ga ostrigli živali. Oba delovna postopka, s katerima so pridobivali predivo, pa sta bila popolnoma različna. In tako je tudi razstava razdeljena na tri dele: lan, ovca in volna ter delovni postopek pri oblikovanju v končni izdelek. L. K.

Erwin Köstlers Cankar-Übersetzung
Erwin Köstlers uns seines Drava-Verlages Verdienst ist die Schaffung der Verfügbarkeit des wegen seiner unbekanntten Sprache stummen Riesen Cankar. Der Knecht hat jetzt eine gewaltige Stimme mehr und er wird sie in Europa brauchen. Aus Slowenien ist niemand gekommen? Keine Angst, Erwin Köstler hat mir versprochen, »4000« von Tavčar zu übersetzen (wenn Sie wissen, was ich meine).
 Freundliche Grüße – Ihr Leser
 Werner Engel aus Nürnberg

KOLESTARSTVO

Klemenčič trikrat med deseterico

Slovenski kolesar Zoran Klemenčič je odlično tekmoval na 87. dirki po Franciji, največji večetapni dirki na svetu. Štiriindvajsetletni Ljubljčan, sicer član italijanske ekipe Vini Caldirola, je v prvih devetih, predvsem ravninskih etapah, dosegel kar tri uvrstitve med prvo deseterico. Peto, osmo, deseto in trinajsto mesto so bila lepa vzpodbuda Ljubljčanu pred gorskimi etapami, da bi vendarle končal to zahtevno dirko. Po uvrstitvi okrog 150. mesta pa je Zoran Klemenčič na deseti ponedeljkovi etapi, prvi gorski, žal odstopil z letošnjega Toura. D. T.

JUŽNA AFRIKA

Poskusna uvedba cepiva proti aidsu

Na 13. mednarodni konferenci o aidsu, ki poteka v južnoafriškem mestu Durban, so včeraj sporočili, da bodo poskusno uvedli cepivo proti eni od različic virusa HIV. Prvi preizkus delovanja cepiva proti različici A, ki je najbolj pogosta prav v Afriki, bodo na človeku izvedli še to poletje, je drugi dan konference v Južnoafriški republiki dejal predsednik Mednarodne pobude za cepivo proti aidsu (IAVI) Seth Berkley.

Preizkus prve faze delovanja cepiva, med katerim naj bi preverili predvsem varnost uporabe cepiva na ljudeh in njegovega po-

zitivnega delovanja na imunski sistem, je plod sodelovanja med Univerzo v Oxfordu in Univerzo v Nairobiju. Cilj poskusa je dokazati, da bo učinkovito zdravilo za aids mogoče izdelati v naslednjih petih do desetih letih.

Navdušenje nad cepivom je trenutno veliko, saj nobeno zdravilo doslej ni uspelo uničiti virusa HIV, ki povzroča aids. Doslej uporabljena mešanica zdravil spravi raven vsebnosti virusa HIV v telesu na najnižjo možno raven, vendar virusa ne uniči. Ko pa bolnik z jemanjem zdravil preneha, se virus znova razširi po telesu.

SVET ZNANOSTI

ScienceWeek @ Austria 2000 in stik z Japonsko

Mnoge države sveta prireja-jo svoj letni festival znanosti – »(National)ScienceWeek«, tako npr. Avstralija, Velika Britanija, Irska, Kanada, ZDA idr. V času od 19. do 28. maja 2000 je v Avstriji potekal prvi festival znanosti ScienceWeek @ Austria 2000. Šlo je za delo znanosti v javnosti, za predstavitev znanstvenih dosežkov in delovnih metod najširši javnosti, hkrati pa tudi za vseavstrijsko tekmovanje raziskovalnih projektov. Akcijo so podprli Zvezno ministrstvo za promet, inovacijo in tehnologijo, Zvezno ministrstvo za izobraževanje, znanost in kulturo in Forschung Austria, za koordinacijo in izvedbo projekta pa je bil zadolženo mednarodno znano dunajsko podjetje PHAROS International – Büro für Kulturprojekte pod vodstvom dipl. inž. Petra Rebernika.

Avstrijskega festivala znanosti so se udeležili znanstveni projekti univerz, višjih strokovnih šol, znanstvenih društev in ustanov, sodelovala pa so tudi podjetja. Skupno je bilo 282 prirediteljev: 153 univerzitetnih inštitutov (54 %), 54 šol, 23 znanstvenih društev, 17 raziskovalnih ustanov, 12 javnih ustanov, 8 muzejev, 7 podjetij, 6 strokovnih višjih šol in še dva druga prireditelja.

Po vseh zveznih deželah je bilo na 289 prizoriščih v 60 občinah skupno 424 prireditelj, ki so skrbele za 6800 ur zanimivega programa. Sodelovalo je 55 različnih strokovnih področij, med njimi tehnika, fizika, kemija, medicina, biologija, ekologija, astronomija, germanistika, etnologija, zgodovina, arheologija, biotehnika, informatika, ekonomija, psihologija, matematika, muzikologija, arhitektura, tehnologija, sociologija, pedagogika idr. Prireditve so pritegnile skupno približno 303.000 obiskovalcev.

Med prireditelji avstrijskega festivala znanosti sta bila tudi Slovenski narodopisni inštitut Urban Janik s prekomejno raz-

stavo v Pliberku in bogatim kulturnim programom in filmski projekt »Dokumentacija stare ljudske kulture« dr. Herte Maurer-Lausegger s celovške univerze z 12 prireditvami. Presentacije filmskega projekta na Koroškem, Štajerskem, Tirolskem in v Nižji Avstriji je spremljal pester spremljal program. Pri reklamah so pomagali Mohorjeva založba in soprireditelji.

27. junija 2000 je bila na Tehnični univerzi na Dunaju podelitev priznanj najbolj uspešnim projektom v okviru avstrijskega festivala znanosti ScienceWeek @ Austria. Pri znanosti je prejelo 10 znanstvenih in 9 šolskih projektov, med njimi tudi filmski projekt »Dokumentacija stare ljudske kulture v narečju« dr. Herte Maurer-Lausegger. Projekt je bil edini koroški dobitnik priznanja. Predstavitve filmskega projekta so v javnosti naletele na zelo dober odmev. Inovativni način dokumentiranja govora in etnografskih vsebin (kamera: Ivan Klarič) je povsod vzbujal precejšnjo pozornost in bo našel posnemalce pri strokovnih kolegi na Japonskem. Film »Kruh iz črne kuhinje«, ki ga avtorica pripravlja v angleški verziji, bo septembra 2000 služil primerjalnemu preučevanju kulture v okviru univerzitetnega pouka na Japonskem. Dobitnica priznanja ScienceWeek @ Austria 2000 pa je v začetku julija prejela tudi že povabilo na Japonsko. Skupaj s svojo kolegico, etnologinjo in germanistko z Japonske, bo v času od 21. do 31. oktobra 2001 s serijo predavanj in filmskih predstavitev gostovala v Tokyu in Osaki.

Naslednji festival znanosti »ScienceWeek @ Austria 2001« bo potekal v času od 11. do 20. maja 2001. Informacije posreduje: <http://scienceweek.austria.at> in PHAROS International – »ScienceWeek Austria«, Dipl.-Ing. Peter Rebernik, Gumpendorfer Straße 137/1/10, A-1060 Wien. Tel. 01/941 12 41 ali 06991/941 12 41.

KRIŽANKA

Sonja Wakounig

VODORAVNO: 1. ustanova za povrnitev škode 12. rajski vrt 13. del naslova Sienkiewiczovega romana (... Hur) 14. krožnik elipsaste oblike 15. loščilo 16. prebivalec Sirije 18. avstrijska tiskovna agencija 19. avtom. oznaka za Novo mesto 20. naprava za merjenje časa, ura 22. AN 23. lesen del okna, ki varuje pred vremenom, »škura« 24. AM 26. del ženskega oblačila, tudi ptičji ud 28. slabokrvnost 31. dirkač formule ena (Ayrton) 33. grenka alkoholna pijača 34. mlečni produkt 36. misel,

domislica 38. plutovina 39. slovensko obmorsko mesto 41. veznik 42. če predmet oseka vamo, je ... 43. avtom. oznaka za Ogulin 44. beležnica 46. notranji del vogala 47. moško ime (krajše Edvard) 48. središče vrtenja 49. del knjige 50. planinska ptica 51. avtor Miklova Zale (Jakob) 52. starogrška posoda za shranjevanje živil z ošiljenim dnom

NAVPIČNO: 1. polje, kjer raste zelje 2. prvi moški 3. era, obdobje 4. AN 5. prihod v goste 6. mesto v severni Italiji (kjer sta bila doma Romeo in Julija) 7. cvetlica, vetrnica 8. angleško »ne« 9. vrsta vrbe

10. cunja, krpa 11. pripadnica Alanov 16. sposobnost uglajenega gibanja po salonih 17. avtom. oznaka za Celje 20. voznik čolna 21. muslimanski postni mesec 23. pokrajina v Italiji, znana po češnjah 25. kraj pri Novi Gorici, tudi beseda za umirjen 27. Republika Slovenija 29. področje, ki ga upravlja emir 30. medmet začudenja ali presenečenja 32. kemijski znak za aluminij 35. zidak 37. država na jugozahodnem delu Afrike 38. popularna hišica za prodajo časopisov, pijače ... 40. pravoslavna sveta podoba 43. prostor za nastopanje 44. organ voha 45. mednarodno za vzhod 47. naziv za Hercegovca 50. osvobodilna fronta

Rešitev križanke iz št. 26:

VODORAVNO: 1. JURIJ DALMATIN (1581) 13. ALABASTER 14. EDI 15. NAREK 16. ESTONEC 18. IR 19. ON> 20. EMONA 21. ZET 23. DŽEŽVA 25. WIEN 27. RUIN 29. URTIKARIJA 33. TU 34. TEA 35. ANITA 36. MED 37. MROŽEK 38. ITI 39. EL 41. EIS 42. GLAS 43. LIBRETO 46. BOJ 47. URBAR 48. PLIBERK 51. CA 52. NARAŠČANJE
NAVPIČNO: 1. JANEZ WUTTE LUC 2. ULA 3. RARITETA 4. IBER 5. JAK 6. DS 7. ATENE 8. LES 9. MRTEV 10. TENO 11. IDENTITETA 12. NICA 17. OMARA 19. OŽGANOST 22. ERIE 24. ZVITEŽ 26. NI 28. NUDISTKE 30. KARIERA 31. RIŽ 32. JAK 36. MILJEN 37. MERAN 40. LIRA 42. GOBA 44. BB 45. OPA 46. BIČ 49. LŠ 50. RJ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13				14		
15				16			17		18	
19			20					21		22
		23						24	25	
26	27					28		29		30
		31				32		33		
			34				35		36	37
		38					39	40		
		41			42					43
44			45			46				47
48			49						50	
51						52				

GLOBASNICA

Tekmovanje psov

Preteklo leto so v Globasnici ustanovili društvo »ÖGV Jauntal«, ki se ukvarja z izobraževanjem psov vseh pasem. Klub si je v najkrajšem času pridobil zelo dobro ime in šteje med svoje člane ljudi iz celega okraja Velikovec. Izobraževanje psov v raznih disciplinah, kot so to poslušnost, sled in

Pretekli konec tedna je nastopil globaški klub kot organizator tekmovanja, ki šteje za koroški pokal. Prireditev je imela mednarodni značaj, ker se je vabilu odzvalo lepo število tekmovalcev iz Slovenije in iz vse Koroške. Tekmovanja se je udeležilo kar 67 psov z vodiči v šestih disciplinah in gledalci so

Ne le vodič, temveč tudi pes je ponosen na nagrade

osebna zaščita, je en del klubske dejavnosti, drugi pa je tekmovanje. Člani so se že doslej uspešno udeležili tekmovanj na Koroškem in po Avstriji.

videli dobre nastope. V kraljevi disciplini SCHH3 (osebna zaščita 3) je zmagal Ferdinand Pletschko od ÖGV Celovec s psico »Yvonne vom Patscher-

kofel« z 275 od 300 možnih točk. Izreden rezultat sta dosegla tudi gosta iz Slovenije – Franc Kure z »Lady« (BGH1 = poslušnost 1) oz. Bernarda Zavec z »Amonom« (BGH 2 = poslušnost 2) sta zbrala po 98 od 100 možnih točk.

Organizator je poskrbel za brezhiben potek celotnega tekmovanja v zadovoljstvo tekmovalcev in mnogoštevilne publike. Predsednik kluba Valentin Schmacher je bil z vsemi sodelujočimi in tudi rezultati »zelo zadovoljen. In seveda po tem uspehu že potekajo pogovori o naslednjem turnirju ...

Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili:

BGH1: Franc Kure, SLO (pes: »Lady«, 98 točk); **BGH2:** Bernarda Zavec, SLO («Amonom«, 98 točk); **SCHH1:** Herbert Scheiber, AUT («Sir v. d. Wolfskralle«); **SCHH3:** Ferdinand Pletschko, AUT («Yvonne v. Patscherkofel«, 275 točk); **FH1:** Iris Schneider, AUT («Taco v. d. Plassenburg«, 88 točk).

Izobraževanje psov bo v Globasnici tudi v bodoče potekalo uspešno, ker se trenerji poslužujejo najbolj priznanih metod, kot so to z igro in s hrano, brez uporabe kakršnihkoli prisilnih načinov. Šolanje psov je nujno potrebno, ker je s tem poskrbljeno za ustrežno varnost. *J. G.*

MARATON

Brez meja

Prejšnjo soboto so občine Pliberk, Bistrica in Globasnica skupno s sosednjimi slovenskimi občinami Črna in Mežica priredili maraton »Kralj Matjaž« okoli Pece. Maraton z združevalnim značajem naj bi »pokazal, da s športom lahko odstranimo meje«, je poudaril organizator prireditve Christian Lopinsky.

42 kilometrov in 900 višinskih metrov je ob štartu čakalo na več kot 170 udeležencev iz Avstrije, Slovenije in Nemčije, ki so tekli kot posamezniki ali

pa v štafeti. Lepo vreme ni pritegnilo le mnogo gledalcev, temveč je prispevalo tudi k novemu rekordu na tem maratonu – Slovenec Mirko Vindiš je zmagal maraton posameznikov v času 2:41. Na stopničkah pa sta se še uvrstila Vladimir Urh in Pliberčan Reinhold Pototschnig.

Pri ženskah je zmagala Slovenka Ida Surbek, v štafeti pa je triumfirala slovenska četverica Pori/Harnold/Volič/Zdovc. Zmagovalec Mirko Vindiš, ki je že pred šestimi leti zmagal dunajski maraton, je rekel, da »je bila proga precej izčrpujoča«, prireditev pa je bila vsekakor velik uspeh.

T. G.

GLOBASNICA / NOGOMETNI TURNIR

Vroč lov za žogo

Prosvetaši Kulturnega društva Globasnica poleg kulturnega delovanja gojijo tudi fizikalno udejstvovanje. Preteklo nedeljo so priredili na športnem igrišču ljudske šole že deseti zaporedoma nogometni turnir, katerega se je udeležilo sedem moštev iz raznih krajev globaške občine. Turnir je izrazilo ljubiteljskega značaja, saj so sodelovali tako veterani, ki si zavežejo nogometne čevlje samo enkrat na leto, kakor tudi šolarji, mladinci in klubski igralci. Med igralci pa je bilo videti tudi nekaj prosvetašev,

ki so zagnano lovili žogo. Posamezna moštva so se pomerila dvakrat po deset minut. Napetih tekem je bilo kar precej in tudi turbulentnih scen ni manjkalo. Po turnirju je sledila razdelitev nagrad in vesela družabnost. Nogometnega turnirja se je kot gledalec udeležil tudi predsednik KD Globasnica Stefan Boschitz, prva kinja v slalomu Sabine Egger in drugi.

Rezultat: 1. Sabine Egger Fanclub Šteben, 2. Falandrovi, 3. Večna vas, 4. Nica Boys, 5. Strpna vas, 6. Podjuna, 7. Boca Juniors *M. Š.*

Borba za žogo je bila neizprosna

KOLESARSTVO

Ekipa za Ol v Sydneyu nominirana

Po »Tour de Suisse« in avstrijskem prvenstvu se je Peter »Paco« Wrolich v zadnjih dneh spočil ob dalmatinski obali, sedaj pa že spet trenira za naslednje izzive. Wrolich: »Po zelo napornih dirkah sem bil mentalno izčrpan, sedaj pa se hočem koncentrirati na olimpijsko dirko v Sydneyu 27. septembra.«

Od 21. julija bo spet nastopal na dirkah (Dekra Cup, kriteriji v Avstriji in Nemčiji), od 31. julija do 5. avgusta pa je na sporedu dirka po Danskem, 6. avgusta pa še tekma za svetovni pokal v Hamburgu. Po nadaljnjih enodnevnih dirkah v Italiji

in na Nizozemskem pa Wrolich namerava 5. septembra odleteti v Avstralijo, kjer se hoče optimalno pripraviti na olimpijado.

V ponedeljek je ÖRV (Avstrijska kolesarska zveza) nominirala ekipo za Sydney 2000, ki jo kot že pričakovano sestavljajo Totschnig, Buxhofer, Glomser, Haselbacher in Wrolich. S Haselbacherjem in Glomserjem sta v ekipi dva hitra šprinterja, ostali trije pa naj bi iz manjših skupin dosegli dobre rezultate.

Wrolich o svojih pričakovanjih za olimpijske igre: »Mislim, da bomo igrali po-

membno vlogo, saj tudi druge države z vrhunskimi kolesarji lahko nominirajo le po 5 tekmovalcev – to je velika razlika od svetovnega prvenstva. V Atlanti 1996 smo bili vsi Avstrijci ali izčrpani ali pa premalo izkušeni, sedaj pa nastopamo z ekipo močnih profesionalcev, zato pa tudi pričakujem eno ali drugo presenečenje.«

Ekipa Gerolsteiner je obljubila, da se »Paco« lahko v drugi sezonski polovici koncentrira na priprave za olimpijske igre, kar pri profesionalcih predvsem iz sponzorskih razlogov ni samo po sebi umevno. *T. G.*

ŠD ŠENTJANŽ – OBČNI ZBOR

Z elanom v novo sezono

ŠD Šentjanž, ki je lani proslavilo 50. obletnico obstoja, je preteklo soboto v k&k centru v Šentjanžu izvedlo svoj redni občni zbor.

Stari in spet izvoljeni predsednik Tomi Partl se je po pozdravu spomnil rajnega blagajnika Florijana Gabriela z enominutnim molkom. Poslovodeči predsednik Hanzi Pscheider je v svojem poročilu izpostavil pozitivno delovno in tudi finančno bilanco preteklega obdobja. Društvu je uspelo s pomočjo firm, sponzorjev in prostovoljnega dela posameznih društvenikov zaradi ukinit-

ve vzpenjače na Rutah zgraditi smučarsko kočjo v Podnu. S tem so izboljšali treniške pogoje, v koči pa je tudi dovolj prostora za spravljane smučarske opreme in orodja. Zelo uspešne pa so bile tudi društvene prireditve.

Vodja smučarske sekcije Erih Užnik je dejal, da prihajajo novi obetavni talenti iz občine Bilčovs in Borovlje (Manuel Kraxner in Manuel Malle). Veliko upanje sta Mihi Sablatnik, ki bo od jeseni dalje obiskoval šolo v Stamsu, in Silvana Oraže, ki je uspešno opravila državni smučarski izpit, odlič-

no pa so odrezali na tekmovanjih tudi veterani. Sezona za Daniela Užnika zaradi poškodbe ni bila tako optimalna in je celo izpadel iz avstrijskega B-kadra. Sedaj Daniel trenira z Američani in upa na uspešen come back.

Po poročilih so sledile volitve, ki so v bistvu potrdile dosedanja odbora. V razpravi je bilo predlagano, naj društvo spet nabavi prevozno sredstvo (kombi) za smučarje in opremo. Pričetek treninga za novo sezono pa se bo pričel sredi julija na ledeniku v Melski dolini.

Mirko Štukelj

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 118

Silvo Kovač

Pitgen – Pitz (Dopisna partija 1956)

Črni kmet na polju f3 se je vrnil v belo pozicijo in ob pomoči črnopoljnega lovca omejuje gibanje belemu kralju. V kolikor bi lahko v igro posegla tudi črna dama, belemu ne bo

lahko. Kako je črnemu uspelo vdreti v belo pozicijo in urediti omenjeno zamisel? Črni na potezi zmagata!

Rešitev št. 117

Na kar trikrat varovano polje g6 beli odločno postavi svojega kmeta. 1.g6! Sedaj bi na 1...Lg6 sledilo: 2. Dh7:+! Lh7: 3.Tg7:+ z matom v naslednji potezi. Črni se je zato odločil 1...h6, vendar se je po 2.gf7+ Tf7: 3.Dh6: znašel v brezupnem položaju in se vdal. Zaključni razplet je lep šolski primer napada na odprtih linijah in diagonalah!

